

- 2023_ Anul Aurel C. POPOVICI (IV): ce-a reprezentat el?
 - cărturari nepricepuți, farisei sau vameși! - suveranitatea poporului?
 - timp de mare clătinare socială ...! - Pseudo-Români?

tribunism

Aurel C. Popovici

2023

Lugoj - capitala administrativă a Banatului Montan!

„Suveranitatea poporului” este una dintre cele mai viclene minciuni?

A păstra frățietatea, patria și naționalitatea română!

Lugos. Temes-sor. 23/11 917

ROMÂNII ÎNTREGI ȘI PSEUDO-ROMÂNII?

TRIBUNA 1884

Anul tribunistului Aurel. C. Popovici

Identitatea locală a municipiului Lugoj poate fi regăsită în identitatea jud. Timiș, în stema județului putând admira LEUL - simbolul apărătorilor ținutului și al creștinătății, respectiv al vitejiei locuitorilor; **leul heraldic „pasant”** (cu laba din față ridicată și celelalte pe pământ) sau **„rampant”** (ridicat pe labele din spate), simbolizează puterea, regalitatea, dar și valoarea și vitejia.

Banatul este una din zece regiuni istorice ale României - fiind identificabilă în teritoriul Daciei antice -, care s-a constituit temporar sau durabil, limitele evoluând în timp, funcție de marile evenimente ale istoriei. Limitele Banatului istoric sunt cele naturale, date de munții Carpați și de primele trei râuri ale bazinului hidrografic a Mării Negre - Dunărea, Tisa și Mureșul. Două treimi din Banat (cu populația majoritar românească) s-au unit - după 1918 - cu România, circa o treime (cu populație predominant sârbă) s-a unit cu Serbia, iar o mică parte cu Ungaria. Istoria ținutului a fost tumultuoasă, provincia romană Dacia transformându-se în evul mediu timpuriu într-o formațiune statală română-slavă (ducatul lui Glad și a urmașului său Ahtum), pentru ca în sec. X-XI să fie cucerită de unguri, iar după 1526 să fie transformat în pașalâc turcesc. Din sec. XVIII a intrat în Imperiul Habsburgic (cu o administrație germană), iar între 1778 -1918 a fost încorporat Ungariei. Originea cuvântului „**Banat**” este controversată, rădăcinile fiind atribuite termenului „**ban**” (rădăcina unui verb, întâlnit la popoarele germanice) ce semnifică

„a proclama” sau „a anunța”; alți specialiști susțin că termenul „ban” semnifică „stăpân” (din persană, de unde a fost preluat de avari). Termenul cunoscut încă din Evul Mediu, este atribuit unui teritoriu asupra căruia se exercita o funcție militar-administrativă, existând mai multe comitate de graniță cu numele de „Banatul de Severin”, „Banatul de Belgrad”, „Banatul de Timișoara” etc. Nu întâmplător, există multe relații între Banat și Oltenia, fiind remarcate repere de istorie comună.

Lugojul (în maghiară Lugos, germană Lugosch) a fost atestat documentar în 1334, („sacerdos de Lucas”), fiind pe rând opidum - civitas - cetate regească, scoasă de sub jurisdicția voievodului Transilvaniei și subordonându-se regelui Ungariei. Inițial a fost o așezare puternic fortificată, situată într-un ținut disputat în toată perioada medievală. Aici a fost reședința Districtului Românesc (1369-1526) cunoscut sub denumirea „**Valachorum kneziorum districtus Lugas**”. Lugojul și Caransebeșul și-au împărțit conducerea Banatului de Lugoj - Caransebeș (fostul Banat Montan moștenitorul comitatului Severin, lichidat după cucerirea turcească). Prin pacea de la Passarowitz (1718) a început colonizarea germană în Lugoj, malul stâng al râului Timiș devenind treptat „**Lugojul german**”. Lugojul a cunoscut - în perioada modernă a sec. al XVIII-lea până la înc. sec. al XX-lea - o epocă de glorie, multe clădiri putând fi admirate și astăzi pentru stilul arhitectonic specific, marile investiții publice demonstrând rolul Lugojului de „**Capitală Administrativă a Banatului Montan**”.

Aici, pe „**Câmpia Libertății**” din Lugoj a început Revoluția Pașoptistă la 15/27 iunie 1848, aici având loc a doua Adunare Națională a românilor din Banat; cei peste 12.000 de români prezenți la manifestare aprobând documentul „**A păstra frățietatea, patria și naționalitatea română**”, prezentat de juristul și profesorul de filozofie **Eftimie Murgu** (1805-1870). Prin acest document se solicita guvernanților din Pesta să recunoască națiunea română, să aprobe folosirea limbii române în administrație și armată, să fie numit un vicar mitropolitan român (al mitropolitului sârb) și să fie înființată o armată română (ce poate fi înarmată în 6 zile). În 1850, Lugojul devenea reședința Episcopiei Greco-Catolice din Banat, iar între 1881-1925, a fost reședința comitatului Caraș-Severin. În vremea copilăriei lui Aurel C. Popovici, Lugojul era un oraș în plină dezvoltare (la 1869 -11854 locuitori), fiind un veritabil centru economic și cultural.

Conferința „**O mărturie**” a acad. geograf și geopolitician **Simion Mehedinți** (din 9 iunie 1937) dezvăluie o altă istorie a românilor, care ar trebui cunoscută de tinerele generații. Reproducem parțial prefața lucrării „**Aurel C. Popovici 1863-1917**”, autor Grigore Nandriș, apărută la Cernăuți, 1937: „**Este limpede pentru orice om cinstit, că gloatele nu se îndrumează ele, de capul lor. „Suveranitatea poporului” este una dintre cele mai viclene minciuni - între toate, câte au răsunat în timpurile din urmă, la urechea mulțimii. Din contră, vieța fiecărui neam, în fiecare epocă, atâta prețuește, cât prețuesc bărbații săi reprezentativi. - Cu un om mare, chiar un neam puțin numeros poate ajunge la isprăvi de seamă; cu un om mic la cârmă, chiar vasul cel mai mare și mai tare se poate isbi de stânci și poate ajunge o plavie nemernică, în voia vânturilor și a valurilor. Prin urmare, datoria cea dintâi a istoricului este să cerceteze deaproape pe frunțașii fiecărei epoce (nu numai pe cei vrednici, ci și pe cei nevrednici, de oarece și mișeii pot avea influență asupra soartei unui neam). În legătură cu întregirea hotarelor Daciei (evenimentul cel mai însemnat, pentru noi, de la Decebal și Traian până azi), istoriograful va trebui numai decât să amintească și pe Aurel Popovici. * **Ce-a reprezentat el pentru neamul din care se născuse?** O minte limpede și o voință hotărâtă într'un timp de mare clătinare socială și politică. Conducătorii poporului român, de la mișcarea lui Tudor până azi, se împart în două: **Români întregi**, cum fusese și**

Olteanul din Vladimiri, cel care pornise la luptă „îmbrăcat cu cămașa morții”; și **Pseudo-Români** (adică „înstrăinați” de neam, fie prin amestecul de sânge, fie prin creșterea lor sub influența streinilor). - Nu era puțin lucru să capeți suflet de „Beamter” austriac (**titlu și leafă, ca suprem ideal**), ori de **iobag unguresc (servilism și leafă)**, sau de nacialnic rus, gata să facă mătăanii în fața pravoslavnicului Țar. Și tot așa, nu era lucru de glumă să fii „dichisit la cap” de guvernante franceze, germane ori engleze spre a deveni un fel de maimuțoiu „european” gata să imite tot ce vedea mai bătător la ochi aiurea ... Nenorociți de aceștia au fost destui de la Nistru până la Tisa, iar bănățeanul Popovici îi cunoscuse de aproape încă din copilărie (la Lugoj, Brașov și Beiuș), apoi, mai târziu, la Viena, Pesta și Graz; în cele din urmă și la București, unde a putut analiza pe îndelete „**pătura suprapusă**”, atât de exact zugrăvită de Eminescu. **Văzuse deci destui Pseudo-Români** și le spuse verde în față: „... **mai sfinte decât toți sfinții pământului sunt condițiile primordiale ale culturii unui neam. Și sfinți nu sunt decât aceia care le întăresc. Iar toți aceia, care le slăbesc, sunt cărturari nepricepuți, farisei sau vameși, - ori cine ar fi ei**”. Nu știm ce-ar mai zice azi energicul censor, dacă ar vedea după 20 de ani de la Unire, purtarea de slugă a iobagilor intelectuali, care vorbesc și acum ungurește, - ba unii își trimit și copiii la Pesta, ca un fel de „**asigurare pentru orice împrejurări**”, ori **găvăresc rusește**, ca în vremea cnutului, sau sunt „**deutsch erzogen**”... la doi pași de mormântul de la Putna! De bună seamă, unor astfel de caricaturi, Popovici, le-ar spune în față tot ce li se cuvine. - Ca om dintr’o bucată, el nu cunoscuse în viața sa decât o singură atitudine: să stea drept în fața tuturor străinilor, bizuit numai pe fâptura sa de Român și pe numele neamului său. **Și cu acest gând a și lucrat**».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2023-anul-a-c-popovici-iv-ce-a-reprezentat-el-carturari-nepriceputi-farisei-sau-vamesi-suveranitatea-poporului-timp-de-mare-clatinare-sociala--pseudo-romani-168152.html>

The screenshot shows a web browser displaying a news article on the Tribuna.ro website. The browser's address bar shows the URL: [tribuna.ro/stiri/cultura/2023-anul-a-c-popovici-iv-ce-a-reprezentat-el-carturari-nepriceputi-farisei-sau-vamesi-suveranitatea-poporului-timp-de-mare-clatinare-sociala--pseud...](https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2023-anul-a-c-popovici-iv-ce-a-reprezentat-el-carturari-nepriceputi-farisei-sau-vamesi-suveranitatea-poporului-timp-de-mare-clatinare-sociala--pseudo-romani-168152.html). The website header features the Tribuna logo with the tagline "Dintotdeauna pentru totdeauna!". Below the logo is a navigation menu with categories: Eveniment, Actualitate, Stirile de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main content area displays the article title: "2023-Anul A.C. Popovici (IV): ce-a reprezentat el? - cărturari nepricepuți, farisei sau vameși! - suveranitatea poporului? - timp de mare clătinare socială ...! - Pseudo-Români?". Below the title, it shows the author's name, "Marius HALMAGHI", the date and time, "22.01.2023 23:14", the number of views, "671 vizualizari", and the number of comments, "1 comentariu". To the right of the text is a small portrait of an elderly man with a white beard, likely the subject of the article, A.C. Popovici.

În: *Tribuna*, 22 ianuarie 2023